

Nr 141.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag för budgetåret 1953/54 till civilförsvaret m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under elfte huvudtiteln, punkterna 203—205, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1953/54 beräkna följande förslagsanslag, nämligen till Civilförsvarsområdenas administration: Avlöningar 4 300 000 kronor, till Civilförsvarsområdenas administration: Omkostnader 750 000 kronor och till Utbildnings- och övningsverksamhet 7 000 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 139, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden för den 13 mars 1953, framlagt de förslag, vilka framgår av den följande redogörelsen.

1:o **Civilförsvarsområdenas administration: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (s. 2—9) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för civilförsvarsområdenas administration, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54, dels ock till Civilförsvarsområdenas administration: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 165 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 3 370 000 kronor.

Civilförsvarschefernas arvoden anses böra uppräknas till följande belopp i de olika arvodesgrupperna, nämligen 450, 600, 1 020, 1 500 och 2 220 kronor. Vidare förordas att maximibeloppet för ersättning till civilförsvarschefer m. fl. höjes från nuvarande 16 000 till 18 000 kronor för år och den nu gällande begränsningen, att ersättningen icke må överstiga löneförmånerna för den högst avlönade befattningshavaren vid polisväsendet, borttages.

I avbidan på resultatet av en tillsatt utredning med uppgift att pröva civilförsvarets behov och överse dess planläggning m. m. kan enligt departementschefen civilförsvarsstyrelsens yrkanden om inrättande av nya fasta tjänster m. m. icke tillgodoses. Då det emellertid ur beredskapssynpunkt kan vara förenat med risker att intill dess resultatet av utredningens

arbete föreligger och kan genomföras låta civilförsvansområdenas administration bibehållas vid oförändrad personalstyrka, anser departementschefen det påkallat att möjligheter skapas att vid behov vidtaga en viss förstärkning av botteninstansens resurser med tillfällig personal. Härför beräknas för nästa budgetår ett belopp av 100 000 kronor. Dessutom föreslås att av de 31 arvodestjänster av heltidskaraktär, som nu finnes och vilka icke är att anse som biträdestjänster, 20 befattningar ändras till extra.

Vad angår inplaceringen av assistenttjänsterna i den av tjänsteförteckningskommittén föreslagna lönegradsserien innebär civilförsvarsstyrelsens förslag ifråga om den nuvarande personalen följande antal tjänster på de olika lönegraderna 15, 17, 19, 21 och 23, nämligen resp. 2, 20, 14, 23 och 13 tjänster. För egen del vill departementschefen föreslå följande fördelning av de nuvarande 72 och de nya 20 assistenttjänsterna, nämligen resp. 14, 27, 16, 22 och 13 tjänster på de nämnda lönegraderna. Det föreslås få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, inom vilka civilförsvansområden tjänsterna skall placeras.

Den nuvarande uppdelningen av icke-ordinarieposten i en delpost till grundlöner åt lönegradsplacerad personal och en delpost till arvoden till tillfällig personal m. m. anses böra slopas. I en av Kungl. Maj:t fastställd personalplan anses böra upptagas det högsta antal ordinarie, extra ordinarie och extra tjänster i 10 och högre lönegrad, som länsstyrelserna må anställa, samt de biträden för vilka den reglerade befordringsgången f. n. tillämpas i full utsträckning. Länsstyrelserna anses böra vara oförhindrade att därutöver inom ramen för anslaget anställa biträden såsom extra tjänstemän inom den reglerade befordringsgången. Assistentpersonal utöver vad som upptagits i löneplanen föreslås däremot få anställas endast mot arvode.

Vid bifall till nu framförda förslag skulle anslagsbehovet ökas med cirka 40 000 kronor för höjning av civilförsvarschefernas arvoden, 100 000 kronor för personalförstärkning och 100 000 kronor för lönegradsuppflyttningar. Härtill kommer automatiska utgiftstegringar på grund av löneklassuppflyttningar, höjning av det rörliga tillägget m. m., cirka 555 000 kronor. Totalökningen på anslaget skulle alltså uppgå till 795 000 kronor.

Då fr. o. m. innevarande budgetår på personalförteckningen finnes upptagen en tjänst som civilförsvarschef Cp 13, föreslås i avlöningsstaten skola upptagas en anslagspost till avlöning till ordinarie tjänsteman.

Anslaget föreslås alltså uppfört med 4 165 000 (+ 795 000) kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet behandlat två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ewerlöf m. fl.* (I: 146) och den andra inom andra kammaren av herr *Hjalmarson m. fl.* (II: 161), i vilka hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om snar utredning beträffande civilförsvarets uppgifter och anslagsbehov inriktad på att utforma en plan för civilförsvarets upprustning.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 161.

Utskottet. Med anledning av yrkandet i motionerna I: 146 och II: 161 vill utskottet erinra att chefen för inrikesdepartementet den 13 mars 1953 erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för att pröva civilförsvarets behov och överse dess planläggning m. m. Då utskottet utgår från, att de i ifrågavarande motioner berörda spörsmålen kommer under övervägande vid nämnda sakkunnigutredning, erfordras icke någon framställning från riksdagen för att syftet med motionerna skall kunna tillgodoses.

Departementschefens förslag föranleder icke någon erinran.

Under återopande härav hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för civilförsvarsområdenas administration, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	19 500
2. Arvoden till civilförsvarschefer m. m., <i>förslagsvis</i>	365 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	2 962 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	818 500

Summa kronor 4 165 000;

b) till *Civilförsvarsområdenas administration: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 165 000 kronor;

II. att motionerna I: 146 och II: 161 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

2:o) *Civilförsvarsområdenas administration: Omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (s. 9—11), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Civilförsvarsområdenas administration: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 630 000 kronor.

3:o) *Utbildnings- och övningsverksamhet.* Kungl. Maj:t har (s. 11—13) föreslagit riksdagen att till *Utbildnings- och övningsverksamhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 5 235 000 kronor.

Den obligatoriska civilförvarsutbildningen bör enligt departementschefens mening i princip ske i civilförsvarets egen regi. Avsteg från denna regel bör förekomma endast i fall, där särskilda skäl talar för en annan ordning. I fråga om civilförvarsstyrelsens förslag att svenska röda korset och riksförbundet Sveriges lottakårer skulle ombesörja viss obligatorisk utbildning framhålls, att personalen även skulle rekryteras genom sammanslutningarna för att i samband med utbildningen inskrivas i civilförsvaret. Det skulle alltså bli fråga om personer, som frivilligt åtog sig uppgifter inom civilförsvaret. Departementschefen delar civilförvarsstyrelsens åsikt, att en sådan rekrytering skulle vara värdefull för civilförsvaret. Då det här emellertid är fråga om en ordning, som icke tidigare prövats, anser sig departementschefen icke böra taga slutgiltig ställning till förslaget, utan förordar, att den nya ordningen först tillämpas försöksvis under någon tid. Det anses därvid vara lämpligt att begränsa antalet personer, som får undergå utbildning i sammanslutningarnas regi, och föreslås, att utbildningen må avse högst 3 000 personer per år. Självfallet anses det böra klargöras för dem, som skall delta i utbildningskurserna, att kursdeltagarna kommer att inskrivas och krigsplaceras i civilförsvaret.

Departementschefen anser, att nu utgående ersättningar till civilförsvarets befälspersonal är otillräckliga och att den nuvarande differentieringen av ersättningarna efter ortsgrupp bör upphöra och alltså samma arvode utgå i hela riket. I fråga om arvodets storlek föreslås, att detsamma bestämmes till 400 kronor per år. Styrelsen anses alltjämt böra äga att i särskilda fall medgiva högre gottgörelse.

För att bedriva verksamheten vid statens civilförvarsskola under hela budgetåret 1953/54 efter samma linjer som hittills begäres 655 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till årets anslag med 70 000 kronor.

I syfte att bringa medelsanvisningen i närmare överensstämmelse med belastningen anses anslaget för nästa budgetår böra bestämmas till 7 000 000 (+ 1 765 000) kronor.

Utskottet ansluter sig till departementschefens uppfattning att den obligatoriska civilförvarsutbildningen i princip bör ske i civilförsvarets egen regi. Att en viss del av denna utbildning nu skall anförtros svenska röda korset och riksförbundet Sveriges lottakårer innebär avsteg från denna princip. Utskottet har med hänsyn härtill hyst en viss tvekan inför departementschefens förslag. Då utbildningen emellertid skall avse ett begränsat antal personer och av departementschefen avses bli av försökskaraktär, vill utskottet icke motsätta sig att den nya ordningen på försök tillämpas under nästa budgetår. Utskottet förutsätter härvid att utbildningen bedrivs under civilförvarsstyrelsens överinseende.

Kungl. Maj:ts förslag har i övriga delar icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Utbildnings- och övningsverksamhet* för budgetåret 1953/54 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 000 000 kronor.

4:o) **Fortsatt disposition av ett äldre reservationsanslag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (s. 14 och 15) hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att ett belopp om högst 700 000 kronor av behållningen å det senast för budgetåret 1949/50 på riksstaten uppförda reservationsanslaget till Central upphandling av viss materiel för enskilda skyddsrum må disponeras jämväl under budgetåret 1953/54.

Stockholm den 15 maj 1953.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Näsgård, Ohlon, Leander, Gillström, Näsström, Bergh, Hesselbom, Ragnar Persson, Bergman, Erik Svedberg, Ivar Nilzon och Arrhén; samt
från andra kammaren: herrar Ward, Andersson i Malmö, Lindholm, Eriksson i Sandby, Staxäng, fröken Elmén, herrar Johansson i Mysinge, Åkerström, Hoppe, Kyling, Persson i Växjö, Gustafsson i Skellefteå, Hansson i Skegrie, Löfroth och fröken Ager.